

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

Məhsulların (işlərin, xidmətlərin) sertifikatlaşdırılmasının mərhələlər üzrə tətbiq edilməsi haqqında

Qərar № 343

Bakı şəhəri, 1 iyul 1993-cü il

Nazirlər Kabineti qeyd edir ki, xarici iqtisadi əlaqələrin genişlənməsi və hökumətlərarası ticarət-iqtisadi Sazişlərin yerinə yetirilməsi məhsulların (işlərin, xidmətlərin) keyfiyyətinin beynəlxalq qaydalar əsasında təmin edilməsini, ilk növbədə sertifikatlaşdırılmasını tələb edir. Respublika iqtisadiyyatının bağlı olduğu keçmiş İttifaq respublikalarında 1993-cü il yanvarın 1-dən etibarən məhsulların sertifikatlaşdırılması tətbiq edilməyə başlanmışdır.

Malların ixracı və idxalı üzrə yeni qaydanın tətbiq edilməsi nəticəsində yarana biləcək iqtisadi itkilərin qarşısını almaq və Milli sertifikatlaşdırma sisteminin yaradılmasını sürətləndirmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. 1994-cü il yanvarın 1-dən etibarən respublikada məhsulların (işlərin, xidmətlərin) *insan həyatı və ya sağlamlığının, ətraf mühitin və dövlətin əmlak maraqlarının birbaşa və mühüm təhlükələrdən və ya mühüm zərərlərdən qorunması üçün təhlükəsizlik göstəriciləri üzrə mərhələlərlə sertifikatlaşdırılması tətbiq edilsin.*
2. Milli Sertifikatlaşdırma Sistemi haqqında Əsasnamə təsdiq edilsin (əlavə olunur).
3. Təhlükəsizliyi təmin ediləcək məhsulların siyahısı təsdiq edilsin (əlavə olunur).
4. Nazirlik, şirkət, konsern, istehsalat birlikləri, assosiasiyalar, bütün mülkiyyət formalarından olan müəssisə və ticarət strukturlarının rəhbərlərinə, sahibkarlara tapşırılsın ki, sertifikatlaşdırmanın müəyyən qaydada və müddət çərçivəsində tətbiq edilməsini təmin etmək üçün müvafiq tədbirlər hazırlayıb həyata keçirsinlər.
5. Azərdövlətstandarta tapşırılsın ki, sertifikatlaşdırma sahəsində aparılan işlərin əlaqələndirilməsi və həyata keçirilməsi məqsədilə bir ay müddətində əlaqədar nazirlik, idarə və təşkilatlarla razılaşdırılmış tədbirlər kompleksi işləyib hazırlasın və icrasına nəzarət etsin.

Baş nazirin birinci müavini

V. ƏHMƏDOV

6 iyul 1998-ci il tarixli, 151 nömrəli; 8 noyabr 1999-cu il tarixli, 174 nömrəli; 9 oktyabr 2000-ci il tarixli, 184 nömrəli; 23 fevral 2002-ci il tarixli, 31 nömrəli; 13 fevral 2003-cü il tarixli, 22 nömrəli; 16 iyul 2003-cü il tarixli, 90 nömrəli; 10 mart 2004-cü il tarixli, 27 nömrəli; 1 oktyabr 2007-ci il tarixli, 153 nömrəli; 21 yanvar 2009-cu il tarixli, 12 nömrəli; 12 may 2015-ci il tarixli, [180](#) nömrəli; 29 may 2015-ci il tarixli, [208](#) nömrəli; 27 noyabr 2015-ci il tarixli, [369](#) nömrəli Qərarlara əsasən dəyişikliklər və əlavələrlə («LegalActs» LLC).

Azərbaycan Respublikası
Nazirlər Kabinetinin
1993-cü il 1 iyul tarixli,
343 nömrəli qərarı ilə
təsdiq olunmuşdur

Milli sertifikatlaşdırma sistemi haqqında Əsasnamə

Əsas müddəalar

Bu sənəd Azərbaycan Respublikasında məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) məcburi və könüllü sertifikatlaşdırılmasının əsaslarını, bu sahədə dövlət idarəetmə orqanlarının, xüsusi səlahiyyət verilmiş orqanların, müxtəlif mülkiyyət formalı müəssisələrin, sahibkarların və sertifikatlaşdırma işləri üzrə digər iştirakçıların hüquq, vəzifə və məsuliyyətlərini müəyyənləşdirir.

Bu sənəddə İSO/MEK 2 Rəhbərlik sənədinə və İSO 8402—86 beynəlxalq standartına uyğun olan aşağıdakı məfhumlar, terminlər və onların tərifləri tətbiq olunur:

- **sertifikasiya** — səlahiyyətli orqan tərəfindən məhsulun (xidmətlərin, proseslərin) normativ sənədin tələblərinə uyğunluğunun təsdiqi;
- **uyğunluğun sertifikatlaşdırılması** — lazımi tərzdə eyniləşdirilmiş məhsulun, prosesin və xidmətin konkret standart və ya digər normativ sənədə uyğun zamanəti inamlı şəkildə sübut edən üçüncü tərəfin fəaliyyəti;
- **məcburi sertifikatlaşdırma** — xüsusi səlahiyyət verilmiş orqan tərəfindən məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) normativ sənədlərin məcburi tələblərinə uyğunluğunun təsdiqi;
- **könüllü sertifikatlaşdırma** — istehsalçının (icraçının, satıcının, tədarükçünün), məhsulun istehlakçısının (istehlakçılar cəmiyyətlərinin və ittifaqlarının), həmçinin dövlət orqanlarının (sonralar — sifarişçi) təşəbbüsü ilə könüllülük əsasında keçirilən sertifikatlaşdırma;
- **normativ sənəd** — məhsula və xidmətə, həmçinin onların keyfiyyətinin qiymətləndirmə metodlarına aid tələbləri əks etdirən standart, sanitari normaları və qaydaları, yaxud başqa sənəd;
- **beynəlxalq standart** — standartlaşdırma üzrə beynəlxalq təşkilatın qəbul etdiyi və geniş istehlakçı dairələri üçün istifadəsi açıq olan standart;
- **milli standart** — standartlaşdırma üzrə milli orqan tərəfindən qəbul edilmiş və geniş istehlakçı dairələri üçün istifadəsi açıq olan standart;
- **uyğunluq haqqında məlumat** — tədarükçünün tam məsuliyyəti ilə məhsulun, prosesin və ya xidmətin konkret standart və ya digər normativ sənədə uyğun olması haqqında verilmiş məlumat;

- **sertifikatlaşdırma sistemi** — uyğunluq sertifikatlaşdırması aparmaq üçün xüsusi üsullara və idarəetmə qaydalarına malik sistem;
- **oxşar məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) sertifikatlaşdırma sistemi** — eyni konkret standartlar, qaydalar və üsullar tətbiq edilən müəyyən məhsulların, proseslərin, xidmətlərin sertifikatlaşdırma sistemi;
- **sertifikatlaşdırma üzrə orqan** — uyğunluq sertifikatlaşdırması aparan orqandır;
- **uyğunluq sertifikatı** — sertifikatlaşdırma sisteminin qaydalarına müvafiq surətdə nəşr edilmiş, lazımi tərzdə eyniləşdirilmiş məhsul, proses və xidmətin konkret standartta və ya digər normativ sənədə uyğun olduğuna zəruri əminliyin təmin edildiyini göstərən sənəd;
- **uyğunluq nişanı** — göstərilən məhsulun, prosesin, yaxud xidmətin konkret standartta və ya digər normativ sənədə uyğunluğuna zəruri əminliyin təmin edildiyini göstərən, sertifikatlaşdırma sisteminin qaydalarına uyğun verilən və tətbiq edilən, müəyyən olunmuş qaydada müdafiə olunan nişan (sertifikatlaşdırma sahəsində);
- **sertifikatlaşdırma sisteminin üzvü** — verilmiş sistemin qaydalarına uyğun fəaliyyət göstərən və sistemin idarə olunmasında iştirak etmək imkanına malik olan sertifikatlaşdırma orqanı;
- **akkreditasiya** — sertifikatlaşdırma üzrə hər hansı bir fəaliyyət göstərmək üçün səlahiyyətlərin rəsmi tanınması;
- **akkreditasiya olunmuş laboratoriyalar** — konkret məhsul növlərinin (proseslərin, xidmətlərin) sınağının və ya konkret sınaq növlərinin aparılmasına dair səlahiyyətləri rəsmi surətdə tanınmış sınaq laboratoriyaları;
- **xüsusi səlahiyyət verilmiş orqan** — konkret bir obyektin sertifikatlaşdırma sisteminə rəhbərlik edən və akkreditasiya nəticəsində konkret obyektin sertifikatlaşdırılmasının aparılmasına və sınaq laboratoriyalarının akkreditasiyasının keçirilməsinə dair səlahiyyətlər almış sertifikatlaşdırma üzrə orqan, akkreditasiya edilmiş sınaq laboratoriyaları və digər müəssisə, təşkilat və idarələr (onların struktur bölmələri və birlikləri), eləcə də dövlət idarəetmə orqanları;
- **təhlükəsizlik** — ziyan vura biləcək yolverilməz risqin olmaması;
- **ətraf mühitin mühafizəsi** — məhsulun, proseslərin, yaxud xidmətlərin mənfi təsirindən ətraf mühitin mühafizəsi;
- **istehsalat attestasiyası** — sertifikatlaşdırma üzrə və yaxud xüsusi səlahiyyət verilmiş digər orqan tərəfindən göstərilən məhsulun istehsalı (xidmətlərin icrası) üçün normativ sənədlərdə verilmiş və sertifikatlaşdırma zamanı yoxlanılan tələblərin stabilliyini təmin edən zəruri və lazımi şərtlərin mövcudluğunun rəsmi təsdiqi;
- **inspeksiya nəzarəti** — sertifikatlaşdırma üzrə akkreditasiya edilmiş orqanların, sınaq laboratoriyalarının fəaliyyətinə, həmçinin sertifikatlaşdırılmış məhsula və onun istehsalına nəzarət;
- **sifarişçi** — konkret tipli (markalı) məhsulun sertifikatlaşdırılması haqqında sertifikatlaşdırma orqanına sifariş ilə müraciət etmiş müəssisələr, təşkilatlar, vətəndaşlar;
- **ekspert-auditor** — sertifikatlaşdırma sahəsində bir, yaxud bir neçə növ işləri aparmaq üçün attestasiyadan keçmiş və hüquq almış şəxs;
- **keyfiyyət sistemi** — keyfiyyətə ümumi rəhbərliyin həyata keçirilməsini təmin edən təşkilatı strukturun, məsuliyyətin, prosedurların, proseslərin və ehtiyatların məcmusu;
- **sertifikatlaşdırma sxemi** — uyğunluq sertifikatlaşdırılması keçirilən zaman üçüncü tərəfin fəaliyyətinin tərkibi və ardıcılığı.

1. Ümumi müddəalar

1.1. Sertifikatlaşdırmanın məqsədləri

1.1.1. Sertifikatlaşdırma aşağıdakı məqsədlər üçün keçirilir:

- *insan həyatı və ya sağlamlığına, ətraf mühitə və dövlətin əmlak maraqlarına birbaşa və mühüm təhlükə yaradan və ya mühüm zərər vuran məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) buraxılmasının və satışının qarşısını almaq;*
- *istehlakçılara məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) səriştəli seçilməsində köməklik;*
- *Respublika müəssisələrinin və sahibkarlarının beynəlxalq iqtisadi, elmi-texniki əməkdaşlıqda və beynəlxalq ticarətdə iştirakı üçün şərait yaratmaq;*

1.2. Beynəlxalq müqavilələr

1.2.1. Əgər Azərbaycan Respublikasının iştirak etdiyi beynəlxalq müqavilədə Milli sertifikatlaşdırma sistemində nəzərdə tutulan qaydalardan fərqli qaydalar müəyyən edilməmişə, onda beynəlxalq müqavilədəki qaydalar tətbiq olunur.

2. Sertifikatlaşdırma üzrə fəaliyyətə ümumi tələblər

2.1. Sertifikatlaşdırma sistemlərinin obyektləri və şərtləri

2.1.1. Sertifikatlaşdırma üzrə işlər sertifikatlaşdırma sistemləri yaratmaq yolu ilə təşkil olunur. Bu sistemlərdə oxşar məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) istehsal xüsusiyyətlərini, tədarükünü (icrasını), beynəlxalq sistemlərin və sazişlərin tələblərini nəzərə almaqla sertifikatlaşdırma qaydaları müəyyənləşdirilir.

2.1.2. Hüquqi və fiziki şəxslər özlərinin xüsusi sertifikatlaşdırma sistemlərini yaratmaq, yaxud fəaliyyətdə olan sistemlərə qoşulmaq haqqında qərar qəbul etmək hüququna malikdirlər.

2.1.3. Sertifikatlaşdırma sistemləri yaradılarkən aşağıdakılar olmalıdır:

- *sertifikatlaşdırma obyektləri, həmçinin uyğunluğuna sertifikasiya aparılacaq normativ sənədlərin kateqoriya və növləri təyin edilməli;*
- *verilmiş sistemdə sertifikatlaşdırmanı aparma qayda və üsulları müəyyən edilməli.*

2.1.4. Xaricdə sertifikatların və uyğunluq nişanlarının tanınmasını təmin etmək üçün AZS Milli sertifikatlaşdırma sistemi qüvvədə olan norma və qaydalara uyğun qurulur və fəaliyyət göstərir, həm də beynəlxalq, regional və digər ölkələrin Milli sertifikatlaşdırma sistemləri ilə qarşılıqlı əlaqədə işləyir.

2.1.5. AZS Milli sertifikatlaşdırma sistemi sertifikatlaşdırma üzrə funksiyalar həvalə olunmuş dövlət orqanları, sınaq laboratoriyaları, başqa ölkə, təşkilat və müəssisələrinin iştirakı üçün açıqdır.

2.1.6. AZS Milli sertifikatlaşdırma sistemi hər hansı bir başqa sertifikatlaşdırma sistemi kimi, istehlakçıların, ictimai təşkilatların, sertifikatlaşdırma üzrə orqanların, sınaq laboratoriyalarının, həmçinin bütün digər marağı olan müəssisə və təşkilatların, ayrı-ayrı şəxslərin, sistemin fəaliyyəti, o cümlədən onun qaydaları, sistemin iştirakçıları,

akkreditasiya və sertifikatlaşdırmanın nəticələri haqqında informasiyadan sərbəst istifadə etməsini nəzərdə tutur. Kommersiya sirri olan informasiyanın məxfiliyi təmin olunur.

2.1.7. Milli sertifikatlaşdırma sisteminin rəsmi dili — *Azərbaycan dilidir*. Sistem çərçivəsində istifadə olunan, qeydiyyatdan keçirilən və verilən sənədlər (sifarişlər, protokollar, aktlar, attestatlar, sertifikatlar və s.) *Azərbaycan dilində* tərtib olunur. Sifarişçinin arzusu ilə xüsusi ödəncə sənədlərin nüsxələri istənilən dildə verilə bilər.

2.1.8. Sertifikatlaşdırmaya məhsulla (proseslərlə, xidmətlərlə) yanaşı, proqramlar və digər elmi-texniki məhsullar, həmçinin təşkilati-texniki və informasiya sistemləri də təqdim oluna bilər.

2.2. AZS Milli sertifikatlaşdırma sisteminin strukturu

2.2.1. AZS Milli sertifikatlaşdırma sisteminin təşkilati strukturunu aşağıdakılar təşkil edir:

- sertifikatlaşdırma üzrə Milli orqan;
- oxşar məhsulun sertifikatlaşdırılması üzrə akreditasiya olunmuş orqanlar;
- akreditasiya olunmuş sınaq laboratoriyaları (mərkəzləri);
- keyfiyyət sistemlərinin sertifikatlaşdırılması və istehsalatların attestasiyası üzrə akreditasiya olunmuş orqanlar;

2.2.2. Sertifikatlaşdırma üzrə Milli orqanın vəzifələri aşağıdakılardır:

- müvafiq qanunverici və icraedici orqanlar ilə qarşılıqlı əlaqə əsasında respublikada sertifikatlaşdırmanın istifadəsi, inkişafı və təkmilləşdirilməsi üzrə ümumi siyasətin işlənilib hazırlanması;
- respublikada sertifikatlaşdırmanı təmin edən işlərin təşkili və koordinasiyası;
- sertifikatlaşdırma məsələsi üzrə başqa ölkələrin, beynəlxalq təşkilatların səlahiyyətli orqanları ilə müəyyən olunmuş qaydada qarşılıqlı fəaliyyət, lazımi hallarda bu təşkilatların işində respublikanın iştirakının təmin olunması.

~~2.2.3. Sistemə daxil olan orqanların tərkibi, sertifikatlaşdırma iştirakçılarının vəzifə və məsuliyyətləri, həmçinin konkret sistemdə sertifikatlaşdırma üzrə işlərin xərcinin ödənilməsinin formaları və miqdarı ona başçılıq edən orqan tərəfindən *Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Agentliyinin* təsdiq etdiyi tariflərlə müəyyən edilir.~~

2.2.4. Sertifikatlaşdırma üzrə Milli orqan:

- bütün sistemlər üçün ümumi qurulma və fəaliyyət prinsiplərini, AZS Milli sertifikatlaşdırma sisteminin strukturunu, sertifikatını, uyğunluq nişanını və onların tətbiqi qaydalarını müəyyən edir;
- bütün sertifikatlaşdırma sistemlərinin qarşılıqlı fəaliyyətini koordinasiya edir;
- bütün əlaqədar tərəflərin nümayəndələrindən ibarət komissiyalarla sertifikatlaşdırma üzrə orqanların və sınaq laboratoriyalarının (mərkəzlərinin) akreditasiyasını, həmçinin ekspert-auditorların attestasiyasını və onların fəaliyyətinə inspeksiya nəzarətini həyata keçirir;
- AZS Milli sertifikatlaşdırma sisteminin Dövlət Reyestrini aparır;
- akreditasiya, attestasiya və sertifikatlaşdırma üzrə qiymət tarifləri müəyyənləşdirir;

- sertifikatlaşdırma və akkreditasiyanın nəticələri üzrə apellyasiyalara baxır;
- verilmiş konkret məhsul (proseslər, xidmətlər) növü üçün sertifikatlaşdırma orqanı olmadıqda, həmin orqanın funksiyasını həyata keçirir;
- bütün əlaqədar tərəflər üçün sertifikatlaşdırma üzrə informasiyanın açıqlığını təmin edir;
- sistemin qaydalarına riayət olunmasına inspeksiya nəzarətini həyata keçirir;
- öz funksiyalarını xüsusi səlahiyyət verilmiş orqanlara həvalə etmək hüququna malikdir.

2.2.5. AZS Milli sertifikatlaşdırma sistemində akkreditasiya olunmaq iddiasında olan təşkilat və laboratoriyalar (mərkəzlər) hüquqi şəxs statusuna malik olmalıdırlar. Müstəqilliyi isə o dərəcədə olmalıdır ki, inzibati təbəçilik, maliyyə vəziyyəti onların heyətinə kommersiya, inzibati yaxud hər hansı başqa təsirlərin mümkünlüyünü tamamilə istisna etsin, sifarişçi yaxud digər əlaqədar tərəflərin apardığı sertifikatlaşdırma və sınaqların nəticələrinə təsir göstərmək iqtidarında olmasın.

Dövlət, icarə, kooperativ və digər mülkiyyət formalı müəssisə və təşkilatlar sınaq laboratoriyası kimi akkreditasiya oluna bilər.

AZS Milli sertifikatlaşdırma sisteminin qaydalarına əsasən vəsaitlərə və sənədləşdirilmiş prosedurlara malik olan təşkilat və müəssisələr, o cümlədən (ETİ və *Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin* ərazi təşkilatları daxil olmaqla) səhmdar cəmiyyətləri, assosiasiyalar sertifikatlaşdırma üzrə orqanlar kimi akkreditasiya oluna bilərlər.

2.2.6. Sertifikatlaşdırma üzrə orqan kimi akkreditasiya olunmaq və fəaliyyət göstərmək istəyən təşkilatlar lisenziya müqaviləsində AZS Milli sertifikatlaşdırma sistemində müəyyən olunmuş bütün qayda və tədbirləri qəbul etdiklərini rəsmi şəkildə bildirməlidirlər.

2.2.7. Sertifikatlaşdırma üzrə Milli orqan istehsalçılara (icraçılara), ticarət təşkilatlarına, istehlakçılara və digər əlaqədar şəxslərə fəaliyyət göstərən sertifikatlaşdırma sistemləri, onlara başçılıq edən orqanlar, həmçinin sertifikatlar, uyğunluq nişanları və onların tətbiqi qaydaları haqqında informasiya verməyə borcludur.

2.2.8. Sertifikatlaşdırma sistemlərinə başçılıq edən orqanlar kommersiya sirri olan məlumatları istisna etməklə, məhsulun sertifikatlaşdırılmasının qayda və üsulları haqqında məlumatları əlaqədar tərəflərin nəzərinə çatdırmağa borcludurlar. ~~Kommersiya sirri olmayan məlumatların siyahısı sertifikatlaşdırma sistemində başçılıq edən orqan tərəfindən müəyyənləşdirilir və əlaqədar tərəflərin nəzərinə çatdırılır.~~

2.3. Sertifikatlaşdırma üzrə səlahiyyət verilmiş orqanlar

2.3.1. Sertifikatlaşdırma sistemlərinə rəhbərliyi həyata keçirən dövlət idarəetmə orqanları sertifikatlaşdırma üzrə səlahiyyət verilmiş orqan hesab edilir və özünün səlahiyyətləri daxilində:

- təhkim olunmuş məhsul (proseslər, xidmətlər) növləri üzrə Azərbaycan Respublikası ərazisində sertifikatlaşdırmanın ümumi prinsiplərini müəyyənləşdirir;

- beynəlxalq və regional sertifikatlaşdırma sistemlərinə qoşulma haqqında qərarlar qəbul edir, həmçinin sertifikatlaşdırmanın nəticələrinin qarşılıqlı tanınması haqqında sazişlər bağlayır;
- xarici orqanlarla qarşılıqlı əlaqələrdə və beynəlxalq təşkilatlarda sertifikatlaşdırma məsələləri üzrə Azərbaycan Respublikasını təmsil edir.

2.4. Sertifikat və uyğunluq nişanı

2.4.1. Məhsul (proseslər, xidmətlər) sertifikatlaşdırılarkən sertifikatlaşdırma üzrə orqan müsbət qərar qəbul edərsə, sifarişçiyə həmin məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) uyğunluq nişanı və nişanlamaq hüququ verən sertifikat (sertifikat lisenziyası) verilir.

2.4.2. AZS Milli sertifikatlaşdırma sistemində istifadə olunan uyğunluq sertifikatı müəyyənləşdirilmiş qaydada qeydiyyatdan keçirilir.

2.4.3. AZS Milli sertifikatlaşdırma sistemində istifadə olunan uyğunluq nişanı Qanunla müdafiə olunur.

2.4.4. Uyğunluq nişanından qanunsuz istifadəyə yol verilmir.

3. Məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğu üzrə məcburi sertifikatlaşdırılma

3.1. Məcburi sertifikatlaşdırılmanın aparılması şərtləri

3.1.1. *İnsan həyatı və ya sağlamlığının, ətraf mühitin və dövlətin əmlak maraqlarının müdafiəsi* üçün təhlükəsizlik göstəriciləri üzrə məhsul (proseslər, xidmətlər) məcburi sertifikatlaşdırmadan keçməlidir.

3.1.2. Məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) normativ sənədlərində *insan həyatı və ya sağlamlığı, ətraf mühit və dövlətin əmlak maraqları* üçün təhlükəsizliyinə dair tələblər olmadıqda, lakin məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) istifadəsi, saxlanması və daşınması zamanı təhlükə ehtimalı olduqda göstərilən tələbləri daxil etmək məqsədilə sənəd yenidən baxılmalıdır.

3.1.3. Məcburi sertifikatlaşdırmaya bütün hallarda məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) göstəricilərini təyin etmək üçün sınaqlar keçirmək və sonrakı istehsal prosesində onarın təmin olunmasına inspeksiya nəzarəti aparmaq daxildir.

Məcburi sertifikatlaşdırma sınaqları müvafiq sertifikatlaşdırma sistemində akkreditasiya olunmuş sınaq laboratoriyalarında (mərkəzlərində) müvafiq normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş metodlarla, onlar olmadıqda isə sertifikatlaşdırma üzrə orqanların müəyyən etdiyi metodlarla aparılmalıdır.

3.1.4. Məcburi sertifikatlaşdırmaya aid məhsulların siyahısı Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq olunur və ona ildə bir dəfədən az olmamaq şərtilə yenidən baxılır.

3.1.5. Sertifikatlaşdırma üzrə Milli və səlahiyyət verilmiş orqanlar öz səlahiyyətləri çərçivəsində normativ sənədlərin təhlükəsizlik göstəriciləri üzrə tələblərin yerinə yetirilməsini bilavasitə təmin edən xarakteristika və xüsusiyyətlər cəhətindən xammal,

materialların, komplektləşdirici məmulatların məcburi sertifikatlaşdırılmasını tətbiq etmək hüququna malikdirlər.

3.2. Məcburi sertifikatlaşdırmaya aid edilən məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) realizə edilməsi

3.2.1. Məcburi sertifikatlaşdırmaya aid edilmiş məhsullar Azərbaycan Respublikası ərazisində, birbaşa istifadəsi üçün pərakəndə satışı müəssisələrinə və ya istehlakçılara realizə edilə bilməz, əgər:

- sertifikatlaşdırmaya təqdim olmamışsa;
- normativ sənədlərin tələblərinə və ya sertifikatlaşmanın digər tələblərinə uyğun olmadığına görə sertifikatlaşmadan keçməmişsə;
- sertifikatlaşdırılan tələblərə cavab verilməmişsə, həmçinin sertifikatın qüvvədə olma müddəti qurtarmışsa və yaxud dayandırılmışsa (ləğv olunmuşsa).

Qanunsuz olaraq uyğunluq nişanı ilə nişanlanmış, yaxud sertifikatlaşdırıldığı tələblərə cavab vermədiyi hallarda uyğunluq nişanı ilə nişanlanmış məhsulların realizə edilməsi qadağan olunur.

3.2.2. Sahibkar Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənara məhsulu sertifikatlaşmadan keçməsinə təsdiq edən sənədlər olmadan (əgər buna ixrac edən ölkənin qanunvericiliyi yol verirsə), həmçinin, əgər qanunvericilikdə başqa cür nəzərdə tutulmayıbsa, digər məqsədlə istifadə üçün realizə etmək hüququna malikdir. Bu halda *insan həyatı və ya sağlamlığına, ətraf mühitə və dövlətin əmlak maraqlarına birbaşa və mühüm təhlükə yaratmasına və ya mühüm zərər vurulmasına* yol verilməməlidir.

3.3. Məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) məcburi sertifikatlaşdırılması zamanı səlahiyyət verilmiş orqanların hüquqları

3.3.1. Oxşar məhsul (proseslər, xidmətlər) üzrə sertifikatlaşdırma orqanı aşağıdakı hüquqlara malikdir:

- uyğunluq sertifikatı və məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) uyğunluq nişanı ilə nişanlamaq hüququ verən lisenziya vermək;
- təhkim olunmuş məhsul (proseslər, xidmətlər) növlərinin sertifikatlaşdırma qayda və üsullarına riayət olunmasına inspeksiya nəzarətini həyata keçirmək;
- onlara verilmiş uyğunluq sertifikatının və lisenziyanın qüvvədə olmasını ləğv etmək, yaxud dayandırmaq.

Oxşar məhsul (proseslər, xidmətlər) üzrə sertifikatlaşdırma orqanı məsuliyyət daşıyır:

- sertifikatlaşdırmanın nəticələrinin obyektivliyinə görə;
- sertifikatlaşdırmanın gedişi zamanı alınan informasiyanın məxfiliyinin açıqlanmasına görə;
- şəhadətnamə almaq istəyənlərə qarşı hüquq bərabərliyini pozan hərəkətlərə görə.

3.3.2. AZS Milli sertifikatlaşdırma sistemində akkreditasiya olunmuş sınaq laboratoriyası (mərkəzi) verilmiş sistemdə sertifikatlaşdırmanın məqsədləri üçün yalnız akkreditasiya (tanınma) sahəsində sınaq aparmaq hüququna malikdir.

Akkreditasiya olunmuş sınaq laboratoriyası (mərkəzi) aşağıdakıları təmin etməlidir:

- sınaqların səriştəli aparılmasını və onların nəticələrinin doğruluğunu;
- laboratoriyanın akkreditasiya tələblərinə uyğunluğunun yoxlanmasının mümkün olmasını;
- sınaqların nəticələri haqqında informasiyanın məxfiliyini.

3.3.3. Ekspert-auditor AZS Milli sertifikatlaşdırma sistemi tərəfindən müəyyən olunmuş qaydada attestasiya olunmalı və qeydiyyatdan keçməlidir.

3.4. Məcburi sertifikatlaşdırma zamanı istehsalçının (tədarükçülərin, ticarət təşkilatlarının) vəzifələri

3.4.1. Məhsulun (proseslərin, xidmətlərin) Azərbaycan Respublikası ərazisində pərakəndə satış müəssisələrinə və istehlakçılara realizə edilməsini həyata keçirən müəssisələr (sahibkarlar) aşağıdakıları yerinə yetirməyə borcludurlar:

- məhsulun məcburi sertifikatlaşdırılmasını həyata keçirən orqanların öz səlahiyyətlərinin maneəsiz yerinə yetirilməsini təmin etmək;
- sertifikatlaşdırılmış məhsul (proseslər, xidmətlər), sertifikatlaşdırıldığı normativ tələblərinə uyğun deyilsə və eyni zamanda sertifikatın qüvvədə olma müddəti qurtarıbsa, həmçinin sertifikatın qüvvədə olması dayandırılıbsa yaxud o, sertifikatlaşdırma orqanının qərarı ilə ləğv olunubsa, onun realizə edilməsini müvəqqəti saxlamaq, yaxud tam dayandırmaq;
- sertifikatlaşdırılmış məhsulun texniki sənədlərinə, yaxud istehsalın texnoloji prosesinə daxil edilmiş dəyişikliklər haqqında sertifikatlaşdırma orqanını xəbərdar etmək.

3.5. İdxal olunan məhsulun sertifikatlaşdırılması

3.5.1. Azərbaycan Respublikasında təyinatı üzrə birbaşa istifadə ediləcək məhsulun idxalına dair müqavilələr (kontraktlar) bağlanarkən, onların şərtlərində məhsulun sertifikatlaşdırılmasını göstərən və milli sertifikatlaşdırma orqanı tərəfindən tanınan sertifikatın olması nəzərdə tutulmalıdır.

3.5.2. Alınmış Milli uyğunluq sertifikatları yaxud tanınmış xarici sertifikatlar və uyğunluq nişanları yük gömrük deklarasiyası ilə birlikdə gömrükxana nəzarəti orqanına təqdim olunur və Azərbaycan Respublikası ərazisinə məhsulun gətirilməsinə icazə almaq üçün lazımi sənəd hesab olunur.

3.6. Məcburi sertifikatlaşdırma üzrə işlərin maliyyələşdirilməsi

3.6.1. Məcburi sertifikatlaşdırma üzrə işlərin xərcinin ödənilməsi sifarişçi tərəfindən sərbəst tariflər və Milli sertifikatlaşdırma sisteminin müəyyən etdiyi qaydalarla yerinə yetirilir.

4. Sertifikatlaşdırma üzrə akkreditasiya olunmuş orqanların, sınaq laboratoriyalarının (mərkəzlərinin), həmçinin istehsalçıların (icraçıların), satıcıların məcburi sertifikatlaşdırma qaydalarının pozulmasına görə məsuliyyət

4.1. Sertifikatlaşdırma üzrə akkreditasiya olunmuş orqanları və sınaq laboratoriyalarını (mərkəzləri) aşağıdakı hallarda məsuliyyət daşıyır:

- əsassız olaraq uyğunluq sertifikatı verdiyinə görə;
- məhsulun sınağının yanlış nəticələrini təqdim etdiyinə görə;
- təkrarən əsassız olaraq uyğunluq sertifikatı verdiyinə görə;
- təkrarən məhsulun sınağının yanlış nəticələrini təqdim etdikdə.

4.2. İstehsalçılar (icraçılar), ticarət təşkilatları aşağıdakı hallarda məsuliyyət daşıyırlar:

- məcburi sertifikatlaşdırılmalı məhsulu (prosesləri, xidmətləri) sertifikatsız realizə etdiyinə görə;
- məhsulu (prosesləri, xidmətləri) sertifikatlaşdırıldığı normativ sənədlərin tələblərinə uyğun olmadığı halda realizasiya etdiyinə görə;
- realizasiyası dayandırılmış və ya qadağan olunmuş məhsulu realizasiya etdiyinə görə;
- sertifikatlaşdırılmadan keçməmiş, yaxud sertifikatlaşdırıldığı normativ sənədin tələblərinə uyğun olmayan məhsulu (prosesləri, xidmətləri), həmçinin sertifikatın qüvvədə olan müddəti qurtarıqda və ya ləğv olunduqda uyğunluq nişanı ilə nişanlandığına görə.

4.3. Sertifikatlaşdırma üzrə qaydaların pozulmasına görə vəzifəli şəxslər aşağıdakı hallarda məsuliyyət daşıyır:

- müəssisələr (istehsalçılar, tədarükçülər) bu sənədin 4.2-ci bəndində nəzərdə tutulan qaydaları pozduqda, həmçinin sertifikatlaşdırılmış məhsula inspeksiya nəzarəti keçirən şəxslərə maneə törətdikdə;
- sertifikatlaşdırma üzrə orqanlar və akkreditasiya olunmuş sınaq laboratoriyaları (mərkəzləri) aşağıdakı hallarda günahkar olduqda;
- sertifikatlaşma sınaqlarının qeyri-obyektiv aparılması və onların protokollarında düzgün olmayan qeydlərin yazılmasına görə;
- sertifikatlaşdırmanın aparılma qayda və müddətlərinin pozulmasında, məhsulun normativ sənədlərin tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən sənədlərin tərtib olunmasında, sertifikatlaşdırmadan keçməyən məhsula uyğunluq sertifikatı verilməsində.

*Azərbaycan Respublikası
Nazirlər Kabinetinin
1993-cü il 1 iyul tarixli,
343 sayılı qərarı ilə
təsdiq olunmuşdur*

Təhlükəsizliyi 01 yanvar 1994-cü ildən təmin olunmalı məhsulların Siyahısı

1. Ət, ət məhsulları, süd və süd məhsulları
2. Balıq və balıq məhsulları
3. Quş əti, toyuq yumurtası
4. Taxıl, un, yarmalar

5. Çörək-bulka və makaron məhsulları
6. Kofe, çay və ədviyyat
7. Təbii bal
8. Meyvə, tərəvəz və onların emal edilmiş məhsulları
9. Mal-qara və bitki yağları
10. Piylər
11. Marqarin
12. Qənd, şirniyyat və qənnadı məhsulları
13. Pivə, alkoqolsuz içkilər, sirkə
14. Xörək duzu
15. Tütün və tütün məhsulları
16. Uşaq arabası
17. Uşaq üçün çarxlar üzərində hazırlanmış uşaq oyuncaqları (üççarxlı velosipedlər, pedalla uşaq avtomobilləri) kuklalar üçün arabalar
18. Kuklalar, adamları təsvir edən
19. Digər uşaq oyuncaqları, kiçildilmiş ölçüdə modellər, başsındıran
20. Uşaqlar üçün əmzik, rezin qrelkalar
21. Suda üzmək üçün rezin maskalar, rezin lastlar
22. Uşaqlar üçün trusilər, alt tumanları, gecə köynəyi, pijamalar — ölçüsü 44-ə qədər
23. Kombinasiyalar, alt yubkalar, tumanlar, uşaq darbalaqları üçün analoji toxuma məmulatları
24. Maykalar, fufaykalar və ölçüsü 44-ə qədər olan uşaqlar üçün analoji toxunma məmulatları
25. Yeni anadan olmuş və məktəbyaşına qədər uşaqlar üçün alt paltarları
26. Uşaqların çimməsi üçün kostyum və üzgüçü tumanları — ölçüsü 44-ə qədər
27. Uşaqlar üçün ölçüsü 22-ə qədər olan kalqotkalar və corab məmulatları
28. Uşaq ayaqqabısı, ölçüsü 24-ə qədər
29. *sintetik yuyucu vasitələr və məişət kimya məhsulları*

30. Rezin əlcəklər, həmçinin tibb məqsədləri üçün istifadə olunan növləri
31. Gücü 1 kVt-dan çox olmayan transformatorlar, mülki aviasiya üçün təyin olunmamış ölçülərdən başqa
32. Elektrik mühərrikləri ilə qurulmuş məişət elektrik mexaniki maşınları
33. Akkumulyatorlaşdırılmış və ətalətsiz elektrik su qızdırıcıları, yüklənmiş elektrik qaynadıcıları, döşəməni qızdırmaq üçün elektrik avadanlığı, otaq qızdırıcısı, əl üçün elektrik quruducusu, elektrik ütüləri, digər məişət elektrik qızdırıcı cihazları
34. Elektrik telefon aparatları
35. Qoşmaq, qoruyucuları açmaq və cərəyanı kəsmək üçün və ya elektrik xətlərində birləşdirmək üçün elektrik aparatları (elektrik açarları, dəyişdirici açarlar, cərəyan kəsiciləri, relelər, titrəyişi söndürən, ştepsel çəngəlləri və rozetkaları, elektrik lampaları üçün patronlar, birləşdirici qutular və s.), 1000 V gərginlikdən böyük olmayan
36. Qoşma və yarımqoşma, digər özü hərəkət etməyən nəqliyyat vasitələri onların hissələri
37. Tibbdə, cərrahlıqda, stomatologiyada və baytarlıqda istifadə olunan alətlər və qurğular, digər elektrik tibb aparatları, görmə qabiliyyətini müayinə etmək üçün cihazlar
38. Məişət yuyucu maşınları
39. Elektrik mühərrik və generatorları (mülki) aviasiyası üçün təyin olunmuşlardan başqa
40. Məişət üçün qaynaq aparatları
41. Maqnitafon və digər səs yazan aparatlar
42. Qaz və elektrik gözərtmə lampaları
43. İzolə edilmiş naqillər, kabellər və birləşdirici hissəli və onlarsız elektrik ötürücüləri
44. Radio-televiziya cihazları
45. Avtomobil, həmçinin xüsusi növləri
46. Rezin pnevmatik şinlər
47. Taxta-yonqardan piltələr və hissə yondurulmuş və ya yondurulmamış analogi ağac piltələr
48. Qızdırıcı peçlər, qızdırıcı bişiricilər, mətbəx peçləri və plitələri (qazançalarla qurulmuş mərkəzi qızdırıcılar da daxil olmaqla), frityurlar, kürələr, plitə üçün odluq, yeməkləri qızdırmaq üçün qızdırıcılar və qara metaldan olmayan elektrik analogi məişət aparatları və onların hissələri

49. Soyuducular və digər soyuducu və dondurucu elektrik avadanlıqları və ya başqa növləri, istilik nasosları
50. Ammoniy sulfatı
51. Ekspozisiya edilmiş və aydınlaşdırılmış kino lentləri
52. İnsektisidlər, rodentisidlər, herbisidlər, cücərməyə və bitkilərin boy artmasını tənzim edən dezinfeksiya dərmanları və onların analoqları
53. Sıxıcı və quruducu paltar maşını
54. Qab-qacaq yuyan maşın
55. Avtomatik məmulat emaledici maşınlar və onların blokları
56. İlk elementlər və ilk batareyalar
57. Lehim alətləri
58. Radiotelefon, radioteleqraf, radio və televiziya verici və qəbuledici aparatları
59. Əriyən qoruyucular və əriyən taxmalar
60. Motosikletlər (o cümlədən mopedlər) və köməkçi mühərrik qurulmuş velosipedlər
61. İki təkərli və digər mühərriksiz velosipedlər.
62. Uşaq arabaları və onların hissələri
63. Yaxtalar və digər idman, istirahət üçün üzən vasitələr, avarlı qayıqlar və kanoe
64. Tənəffüs aparatları, qaz maskaları (qoruyucu maskalardan başqa)
65. Ortopediya düzəltmələri
66. Elektrik enerjisi hesablayıcıları
67. Elektrik musiqi alətləri
68. İdman, ov və hədəfi vurmaq üçün kiçik çaplı təklülə yivli tüfənglər
69. Pərçim alətləri və heyvan əzabsız kəsilmə və yaxud kar edən alətlər üçün patronlar
70. Televiziya ekranında əks edilən videooyunlar
71. Motosiklet şlemləri
72. 1,6 m Pa təzyiqə qədər qaynaq olunmuş polad balonları
73. Almazlı alətlər

74. Məişətdə istifadə olunan elektrik ötürücüsünün 36 V daha yüksək gərginliklə işləyən duru maddələr nasosu
 75. Məişətdə istifadə olunan hava və vakuumlu nasoslar, hava və qaz kompressorları
 76. Məişətdə istifadə olunan paltaryuyan maşınlar
 77. Məişətdə istifadə olunan ağac emal edən dəzgahlar
 78. Lüminessens lampalar üçün drossel
 79. Elektrik akkumulyatorları
 80. Məişətdə istifadə olunan müxtəlif burğular
 81. Məişətdə istifadə olunan dairəvi mişar
 82. Məişətdə istifadə olunan 36 V daha yüksək gərginliklə işləyən cilalama alətləri
 83. Elektrik ötürücüsünün 36 V daha yüksək gərginliklə işləyən saç, üzqırخان elektrik cihazları
 84. 36 V daha yüksək gərginliklə işləyən səs yazmayan elektrik titrəyicilərini səsə çevirən qurğular
 85. Ossiloskoplar, spektrometrlər və digər elektrik həcmi ölçən və nəzarət edən cihazlar və aparatlar (elektrik enerjisi hesablayıcılardan başqa)
 - alfa-, beta-, qamma-, rentgen, kosmik və digər ion şüaları aşkar edən cihazlar və aparatlar
 86. Yivsiz təhlükəli, hədəfi vurmaq üçün qoşalüləli idman və ov tüfəngləri
 87. Kiçik çaplı tapança
 88. Qırma tüfənglər üçün güllələr
 89. İşıqlandırıcı avadanlıq
 90. Dəmir pul ilə yaxud, jeton ilə hərəkətə gətirilən oyunlar (avtomatik keqelbanlar üçün avadanlıqdan başqa)
 91. *Kosmetika və parfümeriya məhsulları*
 92. *Tibbi reagentlər və kimyəvi reaktivlər*
 93. *avtonəqliyyat vasitələrinin bütün ehtiyat hissələri*
-

Təhlükəsizliyi 01 iyul 1994-cü ildən təmin olunmalı məhsulların Siyahısı

1. Konyak, şampan şərabı, şərab-araq məhsulları və şərab məhsulları
2. Uşaq yeməkləri üçün konservlər
3. Uşaq yeməkləri üçün süd qatışığı
4. Məişət üçün hazırlanmış qablar — alüminiumdan, polad-çuqundan, mis-latundan, minalanmış, sinklənmiş və melxiordan
5. Polietilen klonkalar və onlardan hazırlanmış məhsul növləri
6. Süni dəri və məhsulları
7. Məişətdə istifadə olunan plastik məhsul növləri
8. Mineral gübrələr
9. Lak və boya məhsulları, yapışqan, şpatlyovka
10. Məişət üçün elektrik cihazları
11. Audio-video texnikası
12. Məişət kondisionerləri
13. Məişətdə istifadə olunan elektrik nasosları və kompressorlar
14. Məişət cihazları və elektrik mühərrikləri
15. Kənd təsərrüfatı maşınları, texnikası və tərtibatları
16. Yol-tikinti texnikası
17. Neft-mədən avadanlığı
18. Pəncərə və avtomobil üçün şüşələr
19. Əlvan və qara metallar, onların xəlitəsi
20. Mebel məhsulları
21. Məişət qaz cihazları
22. Məişət üçün istifadə olunan santexniki məhsullar
23. Üzlük materiallar
24. Linolium, penoplen

25. Neft emalı məhsulları
26. Pabıq-lif
27. Trikotaj alt paltarları
28. Dəri və dəriəvəzedicidən hazırlanmış məhsullar
29. Dəri-xəz məhsulları
30. Ayaqqabı
31. İnkubatorlar
32. Təbii və sıxılmış qaz

Köküstə buraxılan oduncaq və ikinci dərəcəli meşə ehtiyatları

Tibbi immunobioloji preparatlar

5 nömrəli əlavə
Azərbaycan Respublikası
Nazirlər Kabinetinin
1993-cü il 1 iyul tarixli,
343 nömrəli qərarına
əlavə

Yanğın təhlükəsizliyi sahəsində məcburi qaydada
sertifikatlaşdırılan məhsulun və xidmətlərin
Siyahısı

Məhsulun qrupu	Məhsulun növü
1	2
1. Yanğın avtomobilləri	Yanğın avtosisterni, yanğın avtonasosu, yanğın nasos-şlanqlı avtomobil, yanğın-qəza xilasedici avtomobil, yanğın avtomobilləri (köpüklü söndürmə, tozlu söndürmə, qazla söndürmə, impulsu söndürmə, cəld reaksiya vermə, qaz-su qatışığı ilə söndürmə, kombinə üsulu ilə söndürmə), yanğın avtonəqliyyatı, yanğın avtoqaldırıcı, qazdan-tüstüdən müdafiə yanğın avtomobili, sudan müdafiə yanğın avtomobili, tüstü qovan yanğın avtomobili, yanğın avtonasos stansiyası, şlanq yanğın avtomobili, rabitə və işıqlandırma yanğın avtomobili, aerodrom xidməti yanğın avtomobili, ştab yanğın avtomobili, yanğın avtolaboratoriyası, texniki xidmət yanğın avtomobili, yanğın gəmisi, yanğın uçuş aparatları (təyyarələr, vertolyotlar), yanğın tüstü sorucuları (qoşqulu, daşınan), yanğın motopompası (qoşqulu, daşınan), yanğın qoşqusu, yanğın nasosu
2. Yanğın avadanlığı	Yanğın hidrantı, yanğın dirəkləri, yanğın şlanq altlığı, yanğın şlanqı

	(təzyiqli, sorucu), şlanq ötürücüsü, su yığıcı, şlanq ayırıcı, yanğın kolonkası, sorucu yanğın süzgəci, yanğın lüləsi (əl lüləsi, lafetli, su üçün, köpük üçün, toz üçün), yanğın hidroelevatoru, yanğın köpük qarışdırıcısı, şlanq kaseti, şlanq barabanı, şlanq dirsəyi, birləşdirici başlıqların açarı, şlanq dolayan qurğular, yanğın şlanqlarına xidmət xətləri, yanğın birləşdirici başlıqlar, şlanq tutucuları, şlanq körpücükləri, şlanq sıxıcıları, yanğın qarmaqları, yanğın çəngəli, yanğın baltası, yanğın lingi, su və köpükəmələgətirici üçün boçkalar, qum qabı, yanğın lövhələri, azbest parçası, yanğın dirəklərinin şkafları, yanğın şitləri, qum üçün yeşiklər
3. Yanğın xilasedici qurğular	Siyirtmə yanğın nərdivanı, hücum nərdivanı, ağac nərdivanı, söykədilən yanğın nərdivanı, xilasedici şlanq, tullanmaq üçün nəzərdə tutulan xilasedici matras və xilasedici kətan, xilasedici kəndir, özü-özünü xilasetmə vəsaitləri
4. Yanğın söndürənlərin şəxsi müdafiə vasitələri	Yanğın dəbilqəsi, yanğın kəməri, yanğın karabini, istiliyi dəf edən yanğın kostyumu, yanğın söndürənin döyüş geyimi, yanğın söndürənlər üçün təcridedicici əleyhiqazlar və respiratorlar
5. Yanğınsöndürmə qurğuları (avtomatik, əl ilə idarə olunan, həcmli və səthi yanğın söndürmə, modullu)	Su ilə yanğınsöndürmə qurğusu, sprinklerli yanğınsöndürmə qurğusu, drençerli yanğınsöndürmə qurğusu, karbonlu yanğınsöndürmə qurğusu, azotlu yanğınsöndürmə qurğusu, aeroxollu yanğınsöndürmə qurğusu, buxarla yanğınsöndürmə qurğusu, xladonlu yanğınsöndürmə qurğusu, köpüklü yanğınsöndürmə qurğusu, qazla yanğınsöndürmə qurğusu
6. Odsöndürənlər (daşınan, hərəkətli)	Su odsöndürücü, hava-köpük qatışıqlı odsöndürücü, kimyəvi-köpüklü odsöndürücü, tozlu odsöndürücü, xladonlu odsöndürücü, karbonlu odsöndürücü
7. Yanğın xəbərverici qurğular	Əl ilə idarə olunan xəbərverici, avtomat yanğın xəbərvericilər (istiliyə qarşı, alova qarşı, tüstüyə qarşı, radio izotoplu optik), yanğın qəbuledici nəzarətli cihaz, yanğın xəbərvericilər
8. Odsöndürücü vasitələr	Odsöndürücü tozlar, odsöndürücü qazlar və qaz tərkibli odsöndürücülər, köpük əmələgətiricilər
9. Maddə, material və məhsullar	Döşəmələr üçün xalçalar və xalça məmulatları, döşəmə ayaqaqları, linolium, penoplen, plastik məhsul növləri, lak və boyalar, yapışqan şpaklyovka, asma tavanların materialları, istilik təcridedicici materiallar, bəzəmə və hörgü tikinti materialları, yanğına qarşı divarların oyuqlarında yerləşdirilmiş tikinti konstruksiyaları və məmulatları (qapılar, pəncərələr, darvazalar, lyuklar, qapaqlar), elektrik qurğuları və cihazları, kabel məhsulu, qaz cihazları və qurğuları, sauna üçün qurğular, sauna üçün tikinti komplekti
<i>10. Yaşayış evləri</i>	<i>Fərdi, şəxsi, idarə tabeli, dövlət</i>
<i>11. İctimai bina və qurğular</i>	<i>Mehmanxana, motel, kempinq, yataqxana, idarə, konstruktör və layihə təşkilatları binaları, ofis, bank, sığorta, arxiv, kitabxana, muzey və sərəgi, istirahət mərkəzləri, konsert zalları, teatrlar, kinoteatrlar, filarmoniya, klub, stadion, açıq və örtülü idman zalları, körpələr və uşaq bağçaları, məktəblər, məktəb-internatlar, məktəbdənkənar müəssisələr, professional texniki məktəblər, mütəxəssislərin hazırlığı, təkrar hazırlığı və ixtisaslarının artırılması üzrə tədris müəssisələri, institutlar, universitetlər, laboratoriya binaları, məişət xidməti binaları, topdan və pərakəndə satış</i>

	<i>miəssisələri binaları, restoranlar, kafeteriya, barlar, stasionarlı, ambulator poliklinika müalicə binaları, Auditorlar Palatası, süd mətbəxi, müalicə vannaları, sanatoriyalar, sanatoriya-profilaktoriyalar, istirahət sağlamlıq müəssisələri, sağlamlıq kompleksləri, bütün növ nəqliyyat üçün vağzallar, sərnişinlərə xidmət göstərən kontor və nəqliyyat agentlikləri, kassa pavilyonları, milli adət və ənənələrin yerinə yetirilməsi binaları, dəfn büroları, mənzil-istismar, yanğın depo və çox funksiyalı binalar</i>
<i>12. Sənaye müəssisələri</i>	<i>İstehsalat binaları, sənaye müəssisələrinin qurğuları, inzibati məişət, avtomobillərin saxlanması və xidmət üzrə, yük və minik avtomobillərinin saxlanması üzrə açıq və örtülü dayanacaq, hidrotexniki qurğular, elektrik stansiyaları, sahil və dəniz neft qaz çıxartma obyektləri, dəmir yolları, avtomobil yolları, dəmir və avtomobil yolları tuneli, metropolitenlər, magistral boru kəmərləri, şəhər və yaşayış məntəqələrinin ərazisindən keçən boru kəmərləri, aerodromlar, sənaye nəqliyyatı, qazanxana qurğuları, istilik xətləri, anbarlar, saxlama anbarları, soyuducular, neftin, neft məhsullarının və sıxılmış qazın yeraltı saxlama anbarları, yanğın depoları və sair</i>
<i>13. Kənd təsərrüfatı müəssisələri</i>	<i>Kənd təsərrüfatı məhsullarının saxlanması və istehsalı üzrə bina, qurğu və otaqlar, istilikxanalar və parniklər, maldarlıq, quşçuluq və heyvandarlıq bina və otaqları, anbarlar, soyuducular</i>